

Generelt

Et helt grundlæggende princip i risikovurdering af miljøtoksiner er adskillelse af risikovurdering og risikohåndtering.

Et grundlæggende princip er endvidere at Risikovurderingen skal foretages foretages stricte på videnskabeligt grundlag, uden indflydelse af fra politiske eller økonomiske interesser. På EU-niveau er dette baggrunden for oprettelsen af de Europæiske agenturer, herunder EFSA og EEA.

EFSA og EEA foretager vurderinger uden indflydelse fra de politiske lag i EU, og der er strenge krav til de eksterne eksperter agenturerne anvender for at sikre mod inhabilitet, i form af politiske eller økonomiske interesser. Således indgår eksempelvis ingen eksperter med relationer til industri-interessenter.

Når EU kommissionen støtter sig til vurdering fra en lille NGO (ICNIRP), frem for vurderinger foretaget af EEA, bryder de herved med den normale praksis i EU. Endvidere er størstedelen af medlemmerne i ICNIRP fysikere, og derfor ikke fageksperter i forhold til biologiske effekter. Endelig er der ikke en tilsvarende sikkerhed for inhabilitet, som normalt sikres i agenturernes vurderinger.

EEA har blandt andet i rapporten Late lessons fra 2013 anbefalet at forsigtighedsprincippet tages i anvendelse i forhold til Radiofrekvent Elektromagnetisk stråling. Citat (s. 38-39): It is therefore very important that large scale emerging technologies, such as biotechnologies, nanotechnologies and information and communication technologies, apply the precautionary principle based on the experiences and lessons learned from these and other case studies.

Dette dokument beskriver hvordan EFSA mener den videnskabelige evidens bør vurderes:

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2017.4971>

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/sp.efsa.2020.EN-1843>
(inhabilitet=impartiality)

I forhold til risikovurdering vil der altid være data gaps, og der vil altid være modstridende videnskabelige resultater.

<http://www.efsa.europa.eu/en/methodology/guidance>

Som det fremgår af EFSA's dokumenter, er det en alvorlig fejl hvis der kræves absolut bevis for effekt, herunder når ICNIRP eksempelvis afviser den meget omfattende forskning som viser non-termale biologiske effekter, med den begrundelse mekanismen bag ikke fuldstændig forstået.

Som det fremgår af EFSA's dokumenter, er det derfor afgørende at den gruppe forskere der udvælges til at vurdere evidensen er habile, og eventuelle inhabilitet tages meget alvorlig. Dette er en af Agenturernes hovedopgaver.

Nationale vurderinger og myndighedernes håndtering

De nationale myndigheder (i DK SSI, FVST og MST) kan foretage risikovurdering dels på vurderinger fra de Europæiske Agenturer, men kan også tage risikovurderinger foretaget af nationale eksperter i betragtning. De nationale risikovurderinger skal igen foretages af forskere, som ikke har økonomiske eller politiske interesser, og der vil normalt være tale om eksperter på danske universiteter. På Fødevareområdet foretages sådanne risikovurderinger af Fødevareinstituttet DTU, mens Miljøstyrelsen får vurderinger fra flere af universiteterne.

Ligesom i EU, blev risikovurdering og risikohåndtering adskilt i Danmark ved udgangen af 2006, hvor sektorforskningsinstitutionerne (under ministerierne) blev adskilt fra myndighederne og langt ind under universiteterne. Forskerne har siden ikke været underlagt de myndigheder de rådgiver (med undtagelse af SSI).

<https://www.eea.europa.eu/about-us>

EEA

The European Environment Agency (EEA) is an agency of the European Union, whose task is to provide sound, independent information on the environment. The EEA aims to support sustainable development by helping to achieve significant and measurable improvement in Europe's environment, through the provision of timely, targeted, relevant and reliable information to policymaking agents and the public.

[The European environment information and observation network \(Eionet\)](#) is a partnership network of the EEA and its member and cooperating countries. Through Eionet, the EEA brings together environmental information from individual countries concentrating on the delivery of timely, nationally validated, high-quality data.

This knowledge is made widely available through the EEA website and forms the basis of both thematic and integrated environmental assessments. This information serves to support environmental management processes, environmental policymaking and assessment, as well as citizen participation.

Rapport:

Late lessons from early warnings: science, precaution, innovation

<https://www.eea.europa.eu/publications/late-lessons-2>

Kilde: <https://mst.dk/kemi/kemikalier/graensevaerdier-og-kvalitetskriterier/>

Grænseværdier og kvalitetskriterier

Hver dag bliver vi mennesker udsat for et stort antal kemiske stoffer. Det kan for eksempel ske gennem maden vi spiser, luften vi indånder, eller vandet vi drikker. For at beskytte mennesker og miljø mod uacceptable mængder af kemikalier, fastsætter Miljøstyrelsen grænseværdier - i form af de såkaldte kvalitetskriterier - for mange stoffer.

Sundheds-kvalitetskriterier

Sundhedskvalitetskriterierne bliver brugt til at beskytte mennesker mod forurening fra de mange kemikalier, som vi bruger og bliver udsat for i hverdagen. Se bl.a. grænseværdier for luft, jord og vand, datablade samt baggrundsrapporter.

Miljø-kvalitetskriterier for forurenende stoffer i vandmiljøet

Miljøstyrelsen fastsætter kvalitetskriterier for forurenende stoffer i vandmiljøet (søer, vandløb og havet). Kvalitetskriterierne bliver fastsat på baggrund af kemiske stoffers effekter på de dyr og planter, der lever i vandet. Få digital adgang til information om pt. 164 stoffer fordelt på 148 datablade.

<https://mst.dk/kemi/kemikalier/graensevaerdier-og-kvalitetskriterier/sundhedskvalitetskriterier/>

Sundhedskvalitetskriterier

Vi bruger mange kemikalier i vores hverdag. Derfor er det nødvendigt at beskytte mennesker og miljø mod forurening fra disse. Til det formål bliver der fastsat grænseværdier - de såkaldte kvalitetskriterier - for, hvilke koncentrationer af kemikalier, der må være i jord, luft, spildevand og drikkevand.

Om grænseværdier

Grænseværdier bliver brugt til at beskytte mennesker og miljø mod forurening fra de mange kemikalier, som vi bruger og bliver udsat for i hverdagen.

Grænseværdier for luft

Grænseværdier for kemikalier i luft bliver brugt til at begrænse og forebygge luftforurening fra virksomheder, energiproduktion og affaldsforbrænding.

Grænseværdier for jord

Grænseværdier for kemikalier i jord bliver brugt, når man skal vurdere forurenede jord, rydde op på forurenede grunde, og når man skal rådgive personer, der bor på lettere forurenede grunde.

Grænseværdier for vand

Grænseværdier for kemikalier i grundvand og drikkevand bliver fastsat, så vores drikkevand er sundhedsmæssigt forsvarligt at drikke, ser rent ud og er uden farve, smag eller lugt.

Datablade for stoffer med luftkvalitetskriterier og B-værdier

Her finder du en liste over stoffer, hvor der i forbindelse med fastsættelsen af kvalitetskriterier for luft og deraf følgende B-værdier er udarbejdet et datablad over stoffets sundhedseffekter mv.

Baggrundsrapporter (kriteriedokumenter) for stoffer med luftkvalitetskriterier

Her finder du en liste over stoffer, hvor der i forbindelse med fastsættelsen af kvalitetskriterier for luft er udarbejdet en baggrundsrapport.

Datablade for stoffer med jord- og drikkevandskvalitetskriterier

Her finder du en liste over stoffer, hvor der i forbindelse med fastsættelsen af kvalitetskriterier for jord og/eller drikkevand er udarbejdet et datablad over stoffets sundhedseffekter mv.

Baggrundsrapporter (kriteriedokumenter) for stoffer med jord- eller drikkevandskvalitetskriterier

Her finder du en liste over stoffer, hvor der i forbindelse med fastsættelsen af kvalitetskriterier for jord eller drikkevand er udarbejdet en baggrundsrapport.

<https://mst.dk/kemi/kemikalier/graensevaerdier-og-kvalitetskriterier/sundhedskvalitetskriterier/baggrundsrapporter-for-stoffer-med-jord-eller-drikkevandskvalitetskriterier/>

<https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2006/87-7052-182-4/pdf/87-7052-182-4.pdf>

Kvalitetskriterier for miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet

Miljøstyrelsen fastsætter kvalitetskriterier for forurenende stoffer i vandmiljøet (søer, vandløb og havet). Kvalitetskriterierne bliver fastsat på baggrund af kemiske stoffers effekter på de dyr og planter, der lever i vandet.

Miljøkvalitetskriterierne udgør den højeste koncentration af et forurenende stof, hvor myndighederne vurderer, at det ikke giver skader på vandmiljøet. Kvalitetskriterierne for vandmiljøet er baggrund for de lovmæssigt fastsatte miljøkvalitetskrav, som ligger til grund for at begrænse spildevandsudledninger til vandmiljøet.

De lovfastede miljøkvalitetskrav fremgår af bekendtgørelse nr. 1625 af 19. december 2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, [se den på retsinformations hjemmeside](#).

Nedenfor findes en liste over stoffer, hvor der i forbindelse med fastsættelsen af kvalitetskriterier for vand og/eller sediment og biota, er udarbejdet et datablad over stoffets miljøeffekter mv.

Databladene fremstår med varierende layout, forord og logo grundet tidspunktet for udarbejdelsen, og alle indeholder relevante informationer om kemikaliets fysisk-kemiske egenskaber, giftighed og fastsættelse af miljøkvalitetskriterier.

I databladene henvises til det vejledningsmateriale, som ligger til grund for udarbejdelsen. Det drejer sig om relevant vejledning fra Miljøstyrelsen samt EU-kommissionens vejledning ["Guidance document No. 27 Technical Guidance for Deriving Environmental Quality Standards"](#), som har gennemgået opdateringer, hvilket afspejles i databladene i forhold til miljøkvalitetskriteriernes udarbejdelse, samt for hvilke matricer (vand, sediment og biota), der er fastsat miljøkvalitetskriterier for.